

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/199/2016
Identifikačné číslo spisu: 7715210304
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:7715210304.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Y, bývajúceho vo S., zastúpeného Mgr. Štefanom Jakabom, advokátom so sídlom v Košiciach, Hviezdoslavova 7, proti žalovanému Agropotravinárske družstvo Malčice, 072 06 Malčice, IČO: 31 713 891, zastúpenému Advokátskou kanceláriou Illeš, Šimčák & Partners, s.r.o., so sídlom v Košiciach, Štúrova 27, o nahradenie prejavu vôle, o nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 5 C 262/2015, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach zo 6.októbra 2015 sp. zn. 2 Co 467/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Michalovce (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením z 3. júla 2015 č. k. 5 C 262/2015-35 návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia zamietol z dôvodu, že tento návrh nie je dôvodný. V odôvodnení uviedol, že žalobca v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia žiadnym spôsobom nevysvetlil ani neosvedčil, čo ho viedlo k obave z bezprostredne hroziacej ujmy spočívajúcej v ďalšom prevode práve v tomto čase. Uplynutie lehoty do 8.3.2015, ktorú žalovanému určil na uzavretie kúpnej zmluvy na prevod podielu na LV č. XXXX a LV č. XXXX. k. ú. T. za takúto bezprostrednú hrozbu nie je možné považovať. Ďalej uviedol, že žalobca ohrozenie svojho práva vidí v podobe ušlého zisku a strát z nepriznania nárokov na priame a nepriame platby z dôvodu nemožnosti užívania pozemkov, ktoré by inak žalobcovi boli priznané zo strany Poľnohospodárskej platobnej agentúry. Toto konštatovanie je však iba v teoretickej a nie praktickej rovine, pretože napriek tomu, že k prevodu dotknutého podielu na LV č. XXXX a LV XXXX k. ú. T. medzi žalovaným a predchádzajúcim spoluvlastníkom došlo už v roku 2012, žalobca bol viac ako dva roky nečinný a svojho predkupného práva sa nedomáhal. Z návrhu ani z predložených príloh súd nezistil žiadne dôvody, ktoré by podporovali názor žalobcu o bezprostredne hroziacej škode alebo ujme, čo je základný predpoklad pre nariadenie predbežného opatrenia.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo 6. októbra 2015 sp. zn. 2 Co

467/2015 uznesenie Okresného súdu Michalovce č. k. 5 C 262/2015-35 z 3. júla 2015 zmenil tak, že žalovanému až do právoplatného skončenia konania vo veci samej sp. zn. 5 C 262/2015 Okresného súdu Michalovce zakázal nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré sú evidované Okresným úradom Michalovce, katastrálnym odborom, okres: O., obec: T., kat. úz.: T., a to pozemkami zapísanými na LV č. XXXX - parcela reg. „E“ č. XXXX, druh pozemku: orná pôda, výmera 1358 m², - parcela reg. „E“ č. XXXX, druh pozemku: orná pôda, výmera 3222 m², výška spoluvlastníckeho podielu žalovaného k parcele(-ám) 1/24 na základe rozhodnutia Okresného úradu Michalovce, katastrálny odbor v konaní V403/2012 zo dňa 21.8.2012 kúpna zmluva č. XXXXXXXX pod č. z. 70/12, výška spoluvlastníckeho podielu žalovaného k parcele(-ám) 1/24 na základe rozhodnutia Okresného úradu Michalovce, katastrálny odbor v konaní V404/2012 zo dňa 21.8.2012 kúpna zmluva č. XXXXXXXX pod č. z. 73/12, na LV č. XXXX - parcela reg. „E“ č. XXXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast, výmera 519 m², parcela reg. „E“, č. XXXX/X, druh pozemku: trvalý trávnatý porast, výmera 5349 m², parcela reg. „E“, č. XXXX, druh pozemku: trvalý trávnatý porast, výmera 1668 m², parcela reg. „E“, č. XXXX, druh pozemku: trvalý trávnatý porast, výmera 2772 m², výška spoluvlastníckeho podielu žalovaného k parcele (-ám) 1/12 na základe rozhodnutia Okresného úradu Michalovce, „katastrálny odbor v konaní V403/2012 zo dňa 21.8.2012 kúpna zmluva č. XXXXXXXX pod č. z. 70/12, výška spoluvlastníckeho podielu žalovaného k parcele(-ám) 1/12 na základe rozhodnutia Okresného úradu Michalovce, katastrálny odbor v konaní V404/2012 zo dňa 21.8.2012 kúpna zmluva č. XXXXXXXX pod č. z. 73/12 a to previesť vlastnícke právo (spoluvlastnícke právo) k nehnuteľnostiam darom, ich scudzením tretej osobe alebo ich zámenou za iné nehnuteľnosti s treťou osobou alebo zaťažiť ich záložným právom v prospech tretej osoby alebo vecným bremenom v prospech tretej osoby, alebo zabezpečovacím prevodom práva v prospech tretej osoby, alebo ich vložiť ako vklad spoločníka do obchodnej spoločnosti alebo družstva. Až do právoplatného skončenia veci samej žalovanému zakázal previesť užívacie práva odplatným alebo bezodplatným titulom na tretie osoby k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam (dať ich do nájmu, podnájmu, bezodplatného užívania tretím osobám), ktorých doba trvania presiahne čas, ktorým sa súdny spor vo veci samej právoplatne skončí.

3. Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (ktoré na výzvu súdu aj doplnil a odstránil jeho nedostatky č. l. 83), v ktorom namietal nepreskúmateľnosť rozhodnutia krajského súdu, čo subsumoval pod vadu podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Ďalej uviedol, že sú splnené dôvody podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p. a nemal možnosť pred právoplatnosťou rozhodnutia súdu o predbežnom opatrení žiadnym spôsobom brániť sa, vyjadriť k návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Žalovaný vo svojom dovolaní navrhol, aby dovolací súd uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 6. októbra 2015 sp. zn. 2 Co 467/2015 zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že dovolanie je v danej veci podľa § 239 ods. 3 O.s.p. neprípustné a zároveň je nariadené predbežné opatrenie dôvodné.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku - ďalej len „C.s.p.“), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.) skúmal, či sú splnené procesné predpoklady pre to, aby uskutočnil meritórny dovolací prieskum napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

6. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a v možnosti uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

6.1. Dovolaná podaná do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.)] ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný

prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 C.s.p. a § 470 ods. 2 C.s.p. dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 6.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 C.s.p.). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. V zmysle ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal. Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p. Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu tiež vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 písm. a/, b/ O.s.p. bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa (§ 239 ods. 1 písm. a/), odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností [§ 109 ods. 1 písm. c/] na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/, (§ 239 ods. 1 písm. b/).

11. V prípade dovolaní napadnutého uznesenia odvolacieho súdu však ide o uznesenie o predbežnom opatrení, a teda také uznesenie, prípustnosť ktorého je priamo vylúčená ustanovením § 239 ods. 3 O.s.p. Z týchto dôvodov prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodit' z § 239 O.s.p.

12. Na základe vyššie uvedeného je teda zjavné, že v tomto prípade je dovolanie žalovaného podľa § 239 C.s.p. neprípustné a nevyvolalo účinky, ktoré by podľa právneho stavu ku dňu podania dovolania umožňovali uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

13. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený,

ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

14. Za neopodstatnenú považoval dovolací súd námietku žalovaného o odňatí možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), ktoré malo spočívať v tom, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie.

15. Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom

je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov

(napr. II. ÚS 102/04, 5 Cdo 102/01, 5 Cdo 93/2000). O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

16. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

17. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

18. Dovolateľom namietané nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia bolo už dávnejšou judikatúrou považované nie za procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., ale za tzv. inú vadu konania, ktorá prípustnosť dovolania nezakladá (viď R 111/1998). Na tom zotrvalo aj neskoršie zjednocujúce stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky publikované pod R 2/2016. V danom prípade sú v odôvodnení dovolaním napadnutého rozhodnutia primerane vysvetlené podstatné dôvody rozhodnutia. Jeho odôvodnenie má náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a § 167 ods. 1 a 2 O.s.p., preto uplatnenie druhej vety predmetného stanoviska neprichádza do úvahy.

19. Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalovaného proti zmeňujúcemu výroku napadnutého uznesenia odvolacieho súdu nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p.

20. Žalovaný v dovolaní ďalej uvádza, že v danom prípade sú splnené dôvody podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ a b/ O.s.p.

21. Iná vada konania je procesná vada, ktorá (na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Z hľadiska dovolateľom tvrdenej existencie tzv. inej vady konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. treba uviesť, že dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia

o tomto dovolacom dôvode až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (o tento prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

22. Dovolací súd v tejto časti uvádza, že v konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia musia byť taktiež rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu. Rozhodnutie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia musí mať predovšetkým rovnako ako iné rozhodnutia zákonný podklad, musí byť vydané príslušným orgánom a nemôže byť prejavom svojvôle, teda musí byť primeraným spôsobom odôvodnené.

23. Dovolací súd poukazuje tiež na to, že účelom predbežného opatrenia je dočasná úprava práv a povinností, ktorá nevyučuje, že o právach a povinnostiach účastníkov konania o predbežnom opatrení bude vo veci samej rozhodnuté inak, než v konaní o predbežnom opatrení. Súd predbežným opatrením dočasne upravuje pomery účastníkov konania, pričom je dôležité, že je povinný poskytnúť ochranu tomu, kto sa vydania predbežného opatrenia domáha, ale v rámci ústavných pravidiel tiež tomu, proti komu návrh smeruje. Predbežné opatrenia s ohľadom na ich charakter nemôžu spravidla zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníkov konania, lebo rozhodnutia o nich nemusia zodpovedať konečnému meritórnemu rozhodnutiu. Predbežné opatrenia predstavujú opatrenia, trvanie ktorých je obmedzené a môže byť kedykoľvek na návrh zrušené (IV. ÚS 257/2010).

24. Predbežné opatrenie bolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy inštitútom uplatňovaným v procesných situáciách, v ktorých nebolo možné čakať na skončenie konania vo veci samej, lebo z určitého dôvodu bolo potrebné ešte pred meritórnym rozhodnutím prijať urýchlene efektívne dočasné opatrenie odôvodnené opodstatnenosťou hrozby, že rozhodnutie, ktorým konanie skončí, už nebude mať pre daný hmotnoprávny vzťah účastníkov konania (procesných strán) materiálny význam. Predbežné opatrenie tým predstavovalo procesný zabezpečovací prostriedok dočasného a provizórneho charakteru, ktorého účelom bolo zabezpečiť podmienky na poskytnutie reálnej, účinnej a efektívnej súdnej ochrany.

24.1. Civilný súd podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 rozhodoval o návrhu procesnej strany na nariadenie predbežného opatrenia aj bez vyjadrenia protistrany. Takýto návrh sa pred rozhodnutím súdu o predbežnom opatrení protistrane nedoručoval. Návrh na nariadenie predbežného opatrenia doručoval súd (ďalším) stranám sporu až spolu s uznesením, ktorým bolo predbežné opatrenie nariadené. Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv žalobcu tu mal prednosť pred právom žalovaného vyjadriť sa k návrhu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 147/2011, 3 Cdo 579/2014, 6 Cdo 143/2010).

24.2. Účel sledovaný procesným inštitútom predbežného opatrenia, ktorý vyžadoval, aby žalovaný bol v istom zmysle (v zákonom vymedzenom rozsahu) „zaskočený“ uznesením súdu nariaďujúcim predbežné opatrenie, sledovalo ustanovenie § 75 ods. 8 veta tretia O.s.p., v zmysle ktorého „ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie žalobcu; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie“.

24.3. Z uvedených dôvodov nie je opodstatnená námietka žalovaného, že mu nebola vytvorená procesná možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam žalobcu a jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Procesný postup odvolacieho súdu, tak plne zodpovedal zákonu.

25. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že žalovaným podané dovolanie (podľa predchádzajúcej právnej úpravy procesne neprípustné) nevyvolalo účinok, ktorý by najvyššiemu súdu po 1. júli 2016 umožnil uskutočniť meritórny prieskum dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd preto dovolanie žalovaného odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

26. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní žalovaného neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

27. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.